

enly radiance»). The «sacred circle» of the Family unites the genetic, historical, and spiritual memory and descendants by which the family is immortal because it continues itself in them and in their children.

Particularly existential individually-literary and historical-philosophical sound is acquired in the sonnets by the antheistic concept of *yevshan-zillia*, which is present in many other works of Bohdan Kravtsiv, in particular in the poetic collection «Under the Stars of Strangers». The lyrical hero of the collection is aware that his journey on other roads will take more than a year, and his return to home can only be a dream-illusion, which from time to time will be reminiscent of the «tart taste» of wormwood. *Yevshan-zillia* in Kravtsiv's lyrics grows into an author's concept, existentially filled with a personal tragic feeling of the lost, perhaps

forever, Motherland, and at the same time preserves the historiosophic essence and ethnonational tradition as a symbol of the Home, rooted in authentic sources and has been sacralized for centuries by Ukrainian artists.

Individual memory of the history of individual Ukrainian families has been transformed into a national memory of indigenoussness and continuity from the point of view of the historical existence of the Ukrainian «Genus and House». Authentic «sources of the family», its genetic code, and the antheistic nature that Bohdan Kravtsiv poetizes in his ethnomental, historical-philosophical discourse, form the national and philosophical basis of the concept of «Genus and House».

Стаття надійшла до редакції 25.12.2019

УДК 821.111(73) (092 Набоков)

ГУЛЕВИЧ Олена

ФАТАЛЬНІ СИМВОЛИ В ОПОВІДАННІ В. НАБОВОКА «ВЕСНА У ФІАЛТІ»

Мета статті – виявити фатальні символи в оповіданні В. Набокова «Весна у Фіалті». Сюжет твору представлений рядом випадкових зустрічей героїв. Одна з них стала роковою. Зовнішній рівень оповідання не провіщає трагедію. Проте детальний аналіз тексту показує, що загибель героїні передрікають символи, які «украплені» в розповідну тканину цілого твору. Результати дослідження можуть знайти застосування в теоретичних і практичних курсах «Мирова література ХХ століття», «Сучасна американська література», «Філософія літератури», «Інтерпретація художнього тексту», «Основи літературознавства».

Ключові слова: фаталізм; символ; мотив; випадок; В. Набоков; «Весна у Фіалті».

Вступ. Оповідання Набокова «Весна у Фіалті» було написано в 1936 р. під час перебування письменника у Берліні. Твір репрезентує «шкатулку» спогадів героя, які доповнюють і зумовлюють один одного, розкриваючись у межах розрізнених темпоральних і просторових рамок. Спогади головного героя Василя – це вузли минулого, які при всій своїй уривчасті, переплітаються і немов дописують – пунктирними лініями – події життя героїв. Оповідання визначає сюжетна ретроспектива: ланцюжок минулих подій розгортається нелінійно. Більш того, початок і закінчення оповідання зникаються, заповнюючи смислові прогалини, представлені оповідної ниткою тексту. Кінець оповідання Набокова і є той спусковий курок, який ятрить незагоєну рану в серці Василя, і служить відправною точкою для зворотного хронологічного розгортання подій. Минуле накриває собою сьогодення. Загибель героїні Ніни, тобто

завершення фізично відчутного контакту з коханою, розбурхує пам'ять і почуття героя. Він намагається відновити події давно минулого і недавніх зустрічей для того, щоб зрозуміти «чого від нас хотіла доля, постійно зводячи нас» (Набоков, 2014, с. 432).

Аналіз досліджень і публікацій. Оповідання «Весна у Фіалті» вважається одним із шедеврів малої прози письменника. Багато відомих вчених і дослідників зверталися до аналізу твору. Серед них А.К. Жолковський у роботі «Philosophy of composition: про структуру одного літературного тексту», біограф В. Набокова Б. Бойд у книзі «Володимир Набоков. Російські роки », А. Долінін у статті «Услід Жолковському. П'ять заміток про оповідання Набокова «Весна у Фіалті», Б.М. Носик у роботі «Таємниця весняного оповідання». При цьому дані дослідження фокусуються на пошуку прототипів героїв оповідання – деякі дослідники

називають прототипом головної героїні поетесу-імігрантку І. Гуаданіні, з якою Набоков познайомився у 1936 р., інші – вважають, що прототипи головних героїв – родичі з сім'ї Набокових.

Деякі дослідники аналізували поезику та художні особливості оповідання. Так, І.Є. Карпович в дисертації «Збірка оповідань В.В. Набокова «Весна у Фіалті»: Поетика цілого і інтертекстуальні зв'язки» представила літературні зв'язки творчості Набокова в цілому і оповідання «Весна у Фіалте» зокрема з міфологією, творчістю А.С. Пушкіна і письменниками модерністами. Ю. Зав'ялов-Левінг в роботі «Убити дракона: Георгіївський комплекс в оповіданні Набокова «Весна у Фіалті» досліджував топоніміку оповідання. Дослідники також знаходять в творі чеховські мотиви. Серед них І. Клех, М. Шрайер, О. Ронен. Західний дослідувач Д. Циммер дослідив образ метелика в оповіданні «Весна у Фіалті» («Dieter E. Zimmer, A Guide to Nabokov's Butterflies and Moths»). При цьому немає комплексного системного аналізу образів-символів оповідання. Мета даної статті – виявити фатальні символи, які вкраплені в загальну тканину оповідання, сплітаючись в чіткій «візерунок» трагічного фіналу, в оповіданні В. Набокова «Весна у Фіалті».

Постановка проблеми. Сюжет оповідання «Весна у Фіалті» уявляє собою ряд випадкових зустрічей героїв. Одна з таких зустрічей стала роковою – Ніна гине. Трагедія трапилася раптово, зовнішній подієвий ряд, на перший погляд, не відчував нещастя. Однак якщо детально проаналізувати оповідання, стає очевидним, що загибель героїні передбачали символи, які немов «розкидані» по всьому твору, і ведуть до неминучості трагічного фіналу. В оповіданні «чуйному читачеві пропонується слідувати за письменником по певному шляху, як віхами, відзначеному натяками або повторюваними мотивами» (Лекманов, 2003, с. 23).

Загадка почуттів. Василь знайомий з Ніною багато років, однак, характер їх зв'язку однозначно визначити не може: «Всякий раз, коли ми зустрічалися з нею, за весь час нашого п'ятнадцятирічного ... назвати точно не беруся: приятельства? роману?... – вона як би не відразу впізнавала мене» (Набоков, 2014, с. 422). Їх зустрічі завжди були уривчасті – «навантажені частинами <...> незібраних зустрічей» (Набоков, 2014, с. 424). Ніна «завжди або тільки що приїхала або зараз їхала» (Набоков, 2014, с. 425). Василя притягувала невловимість Ніни.

Постійність – якість, яка обіцяє надійність, розміреність і впевненість, але саме це вбиває почуття. Ніна була втіленням мінливості. Для героя вона завжди була на порозі – нової зустрічі або швидкого розставання.

Почуття Василя і Ніни складно визначити однозначно. Це була дивна прихильність – схожа на першу любов – ніжна, легка, зовсім не та, яка об'єднує двох дорослих одружених людей: ні тіні докору, роздумів, сумнівів. Їхні почуття чисті і немов незрілі. При цьому відносини болючі. Ніна завжди намагалася піти, як тільки наступав момент щирої душевної наготи з боку героя; Василь же завжди залишався в стані недовolenості.

Для Василя Ніна – невловимий фантом, який він створив сам в своїй свідомості. Він намагався її розгадати, але кожен раз Ніна залишала його в самий вирішальний момент – момент пояснення – і кожен раз загадка залишалася в серці Василя, разом з надією на нову зустріч. І він знову і знову замислювався: «невже була якась можливість мого життя з Ніною ...?» (Набоков, 2014, с. 434). Їхні почуття інтенсивні в періоди зустрічей, проте сила їх любовного тяжіння немов розсіювалася по мірі фізичного віддалення героїв. Розмірковуючи про свої стосунки з Ніною, герой перекоонує, перш за все, себе, що внутрішньо залежимим від Ніни не був: «знову і знову вона похапцем з'являлася на полях мого життя, абсолютно не впливаючи на основний текст» (Набоков, 2014, с. 432). Але це не так. Що притягувало героя, ймовірно, для нього самого було не цілком зрозуміло на той момент. Він усвідомив це тільки через деякий час, коли розум зайняв домінуючу позицію над почуттями, а це трапляється тільки тоді, коли почуття перетворюються в спогади.

До моменту останньої зустрічі Василь не міг зрозуміти, для чого доля так наполегливо дарувала їм зустрічі, для чого кожен раз розлучаючи, зводила знову. Однак, у фіналі оповідання всі випадковості сплелися в душі героя в єдине тепле світле одухотворене почуття любові, яка потребує взаємності, любові, яка бажає просторової і тимчасової повноти і неподільності. Але цієї любові статися не судилося.

Фатальна символіка. Стосунки Василя і Ніни почалися з ілюзії – особистого сприйняття зовнішнього знака. Герой не міг зрозуміти – їх зустрічі були випадковість або зумовленість долі? Якщо випадковість, тоді чому випадковості були так наполегливі? Якщо випадок, який

обіцяв майбутнє, чому ж тоді так драматичний результат? Вже після загибелі Ніни Василь намагається усвідомити те, що трапилося, слухаючи всіх натяків. Василь детально і скрупульозно відновлює деталі минулих зустрічей. Сенсорні деталі подій – колір, запах, форма, вирази, жести – провокують спонтанні спогади. При цьому зовнішні деталі твору, на які герой не звертав уваги, будучи цілком поглиненим «випадковими» зустрічами, несуть тінь майбутнього розставання.

На те, що щастя героїв приречене, вказують деталі. Так, на самому початку розповіді йдеться про «кладовищенський кипарис» (Набоков, 2014, с. 421), який першим зустрів Василя в місті Фіалта. Кипарис – «емблема смерті і похорону <...>. У християнстві символізує траур і смерть <...>. Кипариси – дерева, які можна часто зустріти на кладовищах, тому що вони символізують життя душі після смерті <...>. Зв'язок кипариса зі смертю пояснюють багатьма причинами: темним листям; тим, що зрубаний він більше ніколи не дасть пагонів. Смолу кипариса використовували в суміші з ладаном при бальзамуванні <...>. Вважалося, що націлені в небо крони кипариса і ялівцю вказують покійним найкоротший шлях до неба» (Кипарис, 2019). Кипариси здавна вважалися «похоронними деревами, символами смерті і переходу душі в вічність» (Раскіна, 2013, с. 178).

Далі згадується «розпливчато окреслена гора св. Георгія <...>» яка стояла, «пробиваючись в застиглій каруселі своєї стійки між осям каменю в аметистових кристалах ...» (Набоков, 2014, с. 421). Примітно, що на Уралі аметист називають «підземної фіалкою» (Камінь аметист, 2019), його також називають «кам'яною фіалкою» (Символіка аметиста, 2019). Аметист називають і «камінь вдови»; його носять жінки, які передчасно втратили своїх чоловіків – як символ вічного кохання до своїх померлих коханих (Аметист, 2019). Аметист – символ нескінченного і відданого кохання, але того, який більше не існує.

Символічний і колір, який переважає в оповіданні. Назва твору відсилає до фіолетового кольору: «Я це містечко люблю; тому, що в западині його назви мені чується цукристо-сирий запах дрібного, темного, самого мятого з квітів» (Набоков, 2014, с. 421). Опис доповнює камінь аметист і квіти фіалки, які згадуються двічі – на початку (в назві міста) і в завершенні оповідання: «Звідкись з'явився у неї в руках щільний

букет темних, дрібних, безкорисливо пахучих фіалок ...» (Набоков, 2014, с. 438). Як відомо, фіолетовий колір не є «чистим» за своєю природою, тому що являє собою поєднання червоного і синього – абсолютно протилежних кольорів – або синього і чорного. Цим зумовлена і семантика кольору. Фіолетовий, як правило, означає «траур, страх, печаль пригніченого духу, таємничість, старість, згасання життя, трагізм, хворобливість, сумні обставини» і, нарівні з цим, «любовну пристрасть (як було в середньовічній Японії)» (Фіолетовий колір, 2019). С.С. Ейзенштейн писав: «Це зовсім не випадковість, що у деяких народів фіолетовий колір обраний виключно траурним ... Вид цього кольору пригнічує, і смуток, що викликається ним, узгоджується з сумом придушеного духу» (Нордау, 1995, с. 265). В оповіданні навіть в найінтимніші моменти усамітнення героїв присутній ледь вловимий відтінок трагічної зумовленості відносин Василя і Ніни. Так, після усамітнення героїв, Василь вийшов на балкон «і війнуло з ранкової порожньої і похмурої вулиці бужковою сизістю ...» (Набоков, 2014, с. 428).

Символічний образ англійця, який з'являється в оповіданні двічі – саме він направляє погляд Василя, який зауважує Ніну на початку оповідання; він же з'являється у фінальній сцені, коли герої зайшли поснідати перед від'їздом, який став для Ніни фатальним. Його поведінка віщує роковий результат зустрічі: «На столику перед ним стояв великий стакан з яскраво-червоним напоєм, який кидав овальний відсвіт на скатертину» (Набоков, 2014, с. 435).

Символічно трагічна розв'язка підтверджується у фінальній сцені в ресторані, коли той же англієць «ступив на підвіконня <...> і спиртно перевів в коробок нічного метелика з бобровою спинкою» (Набоков, 2014, с. 436). Як зазначав Г. Барабтарло, «в прозі Набокова образ метелика маркує перехід в інобуття» (Барабтарло, 2011, с. 148).

В оповіданні багато жовтого кольору. При цьому це не природне сонячне світло, а штучний депресивний жовтий. Як відомо, «... релігійна символіка християнства позначала золотом і жовтим кольором злиття душі з Богом і одночасно ж протилежне йому – духовну зраду» (Portal, 1957, с. 87). У слов'янській традиції жовтий – це колір осені, колір зрілих колосків і увядаючих листя, але також і колір хвороби, смерті. Головні символи нещастя в оповіданні також жовтого кольору: «лимонно-жовтий шарф» і автомобіль, в якому загине героїня; іржавий ключ, який помі-

тили герої у своїх ніг напередодні розставання.

Крім того, деталь одягу Ніни, коли вона стояла, «натягнувши тільня на ший, обв'язаною лимонно-жовтим шарфом» (Набоков, 2014, с. 422), відсилає до останнього дня життя А. Дункан, яка за кілька хвилин до загибелі, сіла у гоночний автомобіль, «закинувши на плече кінець червоної шалі з розпластаним жовтим птахом <...> червона шаль <...> спустилася з плеча Айседори, ковзнула за борт машини <...> і раптом, вмотавшись в колесо, грубо рвонула Айседору за горло ...» (Шейдер, 1965, с. 101-102).

Опис гори св. Георгія, яка, як і раніше описані символи, заявлена в зав'язці оповідання і замикає фінальну зустріч героїв, несе художнє відсилання до крихітному острову св. Георгія, який розташовується у сучасній Чорногорії. Цей острів відомий як «острів Мертвих. Багато століть він був цвинтар. Тільки 150 років тому на ньому перестали ховати знаменитих капітанів. Крім кладовища, на острові розташовується тільки бенедиктинське абатство, оточене кипарисовим гаєм» (Раскіна, 2013, с. 265).

Далі по тексту (щоразу ніби ненароком) згадується «оголошення заїжджого цирку ...» (Набоков, 2014, с. 421), яке присутнє на початку і повторюється в описі стіни, на яку впав погляд головного героя: «оголошення цирку, на цю стіну наклеєне» (Набоков, 2014, с. 422). Про нього ж говориться і після зустрічі героїв, коли вони разом йшли по вулиці, де на афішній дошці були «наклеєні гусар, приборкувач з вусами і помаранчевий тигр ...» (Набоков, 2014, с. 425).

Коли до Василя і Ніни приєднався чоловік Ніни, вони знову бачать циркове оголошення: «Який чудовий індіанець!» – вигукнув з шаленим апетитом Фердинанд <...> вказуючи на афішу» (Набоков, 2014, с. 431). Коли незадовго до від'їзду героїні герої залишилися одні, вони знову «... пройшли повз ще недобудовані <...> білої вілли, на стіні якої: знову ті ж слони ...» (Набоков, 2014, с. 434). Перед тим, як відбулася остання кульмінаційна розмова героїв, вони почули, як «звідкись здалеку долинали звуки труби і гусли <...>. Цирк, мабуть, вислав гінців ...» (Набоков, 2014, с. 436).

Так, з кожною новою згадкою, цирк немов наближається, щоб в кінці жовта машина, в якій знаходилася Ніна, влетіла «на повному ходу в фургон бродячого цирку» (Набоков, 2014, с. 438).

Приреченість щастя героїв. На приреченість щастя героїв вказує фрагмент останнього побачення, коли вони помітили, що «у ніг наших

валявся іржавий ключ» (Набоков, 2014, с. 437). Це був ключ від невдалої любові. Примітно, що раніше також присутній цей елемент: «А ще через рік або два був я по справах у Парижі <...> ми знову без змови зіткнулися з нею: збиралася вниз, тримала ключ в руці» (Набоков, 2014, с. 427).

На те, що Ніна покине Василя, вказує і мотив руху-розлуки, який зокрема залізниці, проходить головною оповідною ниткою в оповіданні: герой приїхав експресом; Ніна «завжди або тільки що приїжджала або зараз їхала» (Набоков, 2014, с. 425). Герой бачив її «біля вагону паризького експреса» (Набоков, 2014, с. 426). В останній раз, коли герої перед розставанням піднялися на «щербатий майданчик: звідси видно було ніжно-попеляста гора св. Георгія...; огинаючи підніжжя, біг димок невловимого поїзда ...» (Набоков, 2014, с. 437), знову замикає картину «самотній кипарис, видали схожий на загорнутий чорний кінчик акварельної кисті» (Набоков, 2014, с. 437). Більш того, новину про загибель Ніни Василь дізнається з газети, стоячи «на вокзалі» (Набоков, 2014, с. 438). Незважаючи на постійну жвавість і суєту, властиву цьому місцю, вокзал – це місце «публічної самотності» (Лекманов, 2003, с. 24).

З мотивом руху-розлуки пов'язаний і сон, який бачив Василь. У ньому Ніна нібито приїхала до героя і «спить мертвим сном, як сплять жебраки переселенці на богом забутих вокзалах» (Набоков, 2014, с. 433). Так, оповідач «щедро розкидає по розповіді непрямі натяки на те, що смерть героїні відбудеться в залізничних декораціях» (Лекманов, 2003, с. 24).

Представлений феномен *déjà vu*, коли Василь «чомусь озирнувся і як би побачив те, що дійсно сталося через півтори години: як вони втрюх сідали <...>, помахуючи мені, прозорі, як примари <...>, але насправді автомобіль стояв ще нерухомо, гладкий і цілий, як яйце ...» (Набоков, 2014, с. 435).

При цьому характер загибелі Ніни відсилає до обставин смерті героїні оповідання Набокова «Повернення Чорба». Її смерть так само випадкова і безглузда. Вона гине під час медового місяця, випадково доторкнувшись до оголеного дроту, який вмить обірвав її життя і ввів Чорба в ступор, з якого йому довелося виходити, відновлюючи по крупицях їх спільне щастя, і по хвилинах наближатися до моменту його втрати, щоб фізично «пе-ре-жити» блискавичну випадкову трагедію. Загибель Ніни так само випадкова – зіткнення з заїжджим циркум. Ніні не суди-

лося загинути під час останньої прогулянки, коли «на стіні напівзруйнованого будинку <...> залишилися висіти кінці якогось дроту ...» (Набоков, 2014, с. 437). Їй була визначена інша, не менш витончена – по своїй випадковості – смерть.

Пізнє просвітлення героя. Таким чином, випадок наполегливо зводив героїв в різних точках світу, зводив тоді, коли вони найменше цього очікували. Цей ж випадок розірвав їх невидимо-залежний зв'язок саме в той момент, коли обриси їх почуттів почали набувати тілесності, чуттєву визначеність. Під час останньої зустрічі Василь зрозумів, що полюбив Ніну. Цим він порушив звичну невизначеність: «З нестерпною силою я пережив (або так мені здається тепер) все, що коли-небудь було між нами, починаючи ось з такого ж поцілунку, як цей; і я сказав ...: «А що, якщо я вас люблю?»» (Набоков, 2014, с. 437-438). Ніна «була збентежена <...> ми ще постояли біля парапету, і все було як і раніше безнадійно» (Набоков, 2014, с. 438). Фінал оповідання замкнулося в кільцевому сюжеті: герої знову бачать гору св. Георгія (Набоков, 2014, с. 437), у Ніни у руках – «звідкись з'явився» букет фіалок (Набоков, 2014, с. 438), немов тих, які згадуються на початку розповіді. Двічі герой описує зустріч з Ніною у Парижі (Набоков, 2014, с. 426; 437), буквально дослівно відтворюючи останні спільні щасливі моменти. Замикає цикл відношень «Нінін останній десятипальний привіт» з від'їжджаючого жовтого автомобіля (Набоков, 2014, с. 435), який мов би став відповіддю на привітання на початку твору, коли Ніна «скрикнула, піднявши руки, граючи всіма десятьма пальцями в повітрі» (Набоков, 2014, с. 422).

Висновки. Таким чином, оповідання «Весна у Фіалті» – це квінтесенція болю втрачених можливостей, втраченого щастя з жінкою, яка завжди з'являлася раптово і так само раптово зникла, щоб з'явитися знову. Але одного разу вона пішла назавжди. Це сталося саме в той момент, що подарував усвідомлення щастя, момент, який дивився в майбутнє і вимагав неодмінною швидкої зустрічі і сталості почуттів, зустрічі, яка, за волею долі чи випадковості, не наступила для героїв ніколи. Тому герой намагається вибудувати ланцюжок збігів обставин, випадкових подій, які увірвалися в його життя, підпорядкували своїй волі, дали можливість пізнати любов – так несподівано і, здавалося, не до місця – а потім так просто позбавили його найдорожчого. Біль нерозуміння того, що сталося, нездатності визнати і прийняти смерть

коханої розриває душу героя. Його роздуми, ретроспективно розвиваються немов по спіралі, – були спробою усвідомити те, що трапилося, звільнитися від минулого, щоб жити далі. Так, у героїв є минуле, потривожене сьогодення і нездійснене завтра, яке хвилює пам'ять, вривається в свідомість і вимагає відповіді, але тільки щоб згаснути, перетворившись в спогад. При цьому символи, (природа, колір, предметний світ) ніби «розкидані» по тексту, фатальні. Вони пронизують тканину оповідання, не впливаючи на зовнішній подієвий ряд. При цьому на внутрішньому рівні чітко прокреслюють невідворотну драму долі головних героїв.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Аметист. – 2019. Взято з : <http://fortunagid.com/samocvety/kamen-ametist-magicheskije-svoystva-foto>.
- Барабтарло, Г.А. (2011). *Твір Набокова*. Санкт-Петербург: Видавництво Івана Лимбаха.
- Камінь аметист. – 2019. Взято з : <http://sigils.ru/guards/amethyst.html>.
- Кипарис. – 2019. Взято з: <http://www.symbolarium.ru/index.php/http>.
- Лекманов, О.А. (2003). Уважному читачу оповідання В.В. Набокова «Весна у Фіалті». *Російська мова*. №2, 22-26.
- Набоков, В.В. (2014). *Повне зібрання оповідань*. Санкт-Петербург: Азбука.
- Нордау, М. (1995). *Виродження*. М.: Республика.
- Раскіна Е.Ю., Кожемякін, М.В. (2013). *Черногорія. Горы у зеркалі Адріатики*. М.: Віче.
- Символіка аметиста. – 2019. Взято з: <http://www.astroland.ru/stone/amet.htm>.
- Фіолетовий колір. – 2019. Взято з: http://miro-novacolor.org/theory/humans_and_color/symbolism/.
- Шейдер, І.І. (1965). *Зустрічі с Єсеніним. Спогади*. Москва: Рад. Росія.
- Portal, F. (1957). *Des Couleurs symboliques dans l'Antiquite, le Moyen-age et les temps modernes*. Paris: Niclaus.

Е. ГУЛЕВИЧ

ФАТАЛЬНЫЕ СИМВОЛЫ В РАССКАЗЕ В. НАБОКОВА «ВЕСНА В ФИАЛТЕ»

Цель статьи – выявить фатальные символы, которые вкраплены в ткань повествования, сплетаясь в «узор» трагического финала в рассказе В. Набокова «Весна в Фиалте». Сюжет представлен рядом случайных встреч героев, одна из которых стала роковой. Внешний уро-

вень повествования не предвещал трагедию. Однако детальный анализ текста показывает, что гибель героини предвещают символы.

Результаты исследования могут найти применение в курсах «Мировая литература XX века», «Современная американская литература», «Философия литературы», «Интерпретация художественного текста», «Основы литературоведения».

Ключевые слова: фатализм; символ; мотив; случай; В. Набоков; «Весна в Фиалте».

A. HULEVICH

FATAL SYMBOLS IN THE STORY "SPRING IN FIALTA" BY V. NABOKOV

The article aims at revealing fatal symbols which penetrate the text of Nabokov's story «Spring in Fialta». The plot represents a sequence of accidental meetings of the heroes. One of them became final. Heroine's death was foreshadowed by the text symbols scattered in the text. Research results can be applied in "World Literature of the XX century", "Modern American Literature", "Philosophy of Literature", "Literary Text Interpretation", "Introduction to Literary theory".

Key words: fatalism; symbol; motif; chance; Nabokov; "Spring in Fialta".

A. HULEVICH

FATAL SYMBOLS IN THE STORY "SPRING IN FIALTA" BY V. NABOKOV

The story "Spring in Fialta" by V. Nabokov was created in 1936 while his staying in Berlin. The story represents a box of hero's reminiscences which complement and precondition one another and are disclosed within the framework of time and space narrative components. The main hero's memories are knots of past events which, despite their abruptness, intertwine and finish their writing – in dotted lines – the main heroes' love story.

The narration type is represented by retrospective display of plot events. Besides, the chain of past events is revealed in a nonlinear way. Moreover, the beginning and the end of the story interlock. They also fill the contextual gaps represented by the type of story narration. Story end is both the very trigger that reopens a sore wound in Viktor's heart and a departure point which unrolls the past events. The past covers the nowadays. Nina's death as the end of physical contact with the beloved disturbs consciousness and feelings of the main hero. He makes his attempt to restore past events and meetings with Nina in order to comprehend the aim and the essence of them.

The plot of the story is represented by a sequence of random accidental meetings of the main heroes. One of these meetings became final. The plot doesn't omen the future tragedy. At the same time following the story's textual pattern it becomes obvious that heroine's death was foreshadowed by the symbols the text is stuffed with. Their representational trajectory leads to inevitability of the tragic ending.

The aim the given article is to reveal fatal symbols which penetrate the whole narration tissue of the story which are splices together in a distinct "pattern" of tragic end in the story "Spring in Fialta" by V. Nabokov.

Viktor met Nina many years ago but till now can't qualify the type of relations they shared. They met from time to time without any previous appointment made. Viktor is attracted by Nina's lightness and intangibility. She was always on the edge – of a new meeting or departure. Their feelings are not easy to qualify. That was strange affection which resembled first love – tender, light, fragile – not the one which is to join two married adults. There was not a sign of reproach or hesitation. But these relations were painful.

Tragic symbols are inserted in the textual narrative, making distinct «pattern» of a fatal ending. The narrator doesn't underline or emphasize fatal textual details; they don't overshadow the plot components but form their own inner narration layer, and lock into tragic cycle of «occasional» heroes' happiness.

There are text signs which indicate that their happiness is fatal. The story begins with the cypress which grew in the city grave yard. From ancient times, cypress is viewed as a symbol of death and afterlife. The stone amethyst which is mentioned in the story is also called a terrestrial violet or a stone violet. It is a symbol of widowed marriage.

Colour is also symbolic. Despite violet is often symbolizes passion, in art it is a symbol of mourning. Yellow color is also mentioned but it is not a natural sun light but an artificial depressive color. The announcement of the circus performance is seen by the heroes several times. At the same time, it is not a traditional poster. Each time the heroes and the reader observe a piece of it on the street wall.

Fatal fate of the relations between heroes is foreshadowed by the rusty key which they found on the ground near their feet at their last meeting.

Thus, the story "Spring in Fialta" represents the quintessence of the pain of lost chances, happiness that did not happen. The parts of the story are knitted together by the chain of symbols (expressed by nature, prevailing colour, things, etc) which are scattered in the text and all of them foreshadow fatal end.

Стаття надійшла до редакції 22.12.2019.